

TÉGLÁS FERENC

Az egységfront körül

Válasz József Attila azonos című vitacikkére
(Lásd Új Harcos I. évf. 3. sz.)

[betűhív közlés]

Csak örülni lehet annak, hogy az egységfront kérdése az „Új Harcos” lapjain is vitát váltott ki. Ez a kérdés már hónapok óta foglalkoztatja a magyarországi munkásságot. Üzemekben, köpködőkben, proletárnegyedek lakásaiban és uccáin ez a legfontosabb beszéd tárgy: hogyan tudjuk a tőke és fasizmus ostromával, nemzetközi egységfrontjával szembeszegezni a munkás-ság egységes harci frontját. Miért nincs máris egy ilyen harcos munkásegységfront, kik és mik ennek az akadályozói? Ha ismerjük az akadályokat, hogyan lehet és kell ezeket elhárítani?

A munkások között folyó vita visszhangra talált az „Új Harcos” hasábjain, sajnos teret adott egy politikai elefántcsonttoronyban élő embernek is, akinek zavaros és opportunistá fejtegetései azonban a harcos egységfront útját nem egyengetik, hanem még jobban eltorlaszolják.

József Attila esetének veszedelmessége abban áll, hogy ő, mint tehetséges költő, egy pár proletár tárgyú versével némi tekintélyt szerzett magának a baloldali munkások között. Most erre támaszkodva, baloldali mozgalmi frazeológiába burkolva, szociálfasiszta ideológiát árul. Proletárköltőnek is szüksége van arra, hogy az osztályharcos munkásmozgalom összes alapkérdéseiről való helyes felfogás vérévé váljon. József Attila olvasott egy pár igazi és álmarxista könyvet. Meg nem emésztett marxizmusa csak annyiban jut kifejezésre, hogy marxi fogalmakkal dobálódzó tudálékos stílusban ír, amit ír, az azonban már nem *meg nem emésztett marxizmus*, hanem igen *megemésztett*

opportunizmus. József Attila vitacikkének politikai vonala lényegében véve egészen világos. Miközben látszólag a „jobb” és „baloldal” fölött lebeg, a valóságban a szociáldemokrata vezetők pozícióját erősíti, azoktól vesz és azoknak ad érveket, őket menti, őket, akik a munkásegységfront helyett a tőkével való egységfrontot építik mind szorosabban. József Attila ezzel a cikkével a sz. d. vezérek ideológiai ügynöke lett a baloldali munkásság között.

Ennek előrebocsátása után nézzük most József Attila cikkének főbb pontjait.

1. Szembeállítja a baloldalt és a munkásokat és azt állítja, hogy az egységfront egyformán manőver a jobboldal és a baloldal számára. Azt írja: „...a valóságos egység ... éppen a munkásokat tölti el, nem pedig az önnön marxizmusukba belevesztett hivatásos forradalmárokat és nem kevésbé a hivatalos reálpolitikusokat. Ők az egységfrontot saját pártjuk és frakciójuk különleges előnyeinek szempontjából mérlegelik...”

Ezzel szemben áll, hogy mindenekelőtt nincs ellentét a baloldal és a munkásság közt, sem szociálisan, sem politikailag. A baloldali munkásmozgalom túlnyomó részt ugyancsak munkásokból áll, akiket csak az választ el a munkásság többi rétegeitől, hogy jelentős részben kivonták magukat a burzsoázia és a sz. d. vezérek politikai befolyása alól. Ez azonban a valóságban nem szembenállást jelent, hanem ellenkezőleg a legszorosabb politikai kapcsolatot az egész munkássággal. Az igazi baloldali munkások nem ismernek más érdeket, csak a munkásosztály érdekeit, nem ismernek más ellenséget csak a tőkésrendszert és annak mindenféle kiszolgálóit. Számukra az egységfront manőver? Ennél súlyosabb rágalmat nem is lehet kimondani. Tudjuk és ezerszeres tapasztalat által láttuk bebizonyítva, hogy a munkásság mai nyomorának és elnyomottságának egyik legfontosabb oka szétszakítottságában és elaprózott erejében van. Amilyen arányban épül a munkásság harcosszervezetje a tőke és a fasiszmus ellen, olyan arányban mindent visszanyerhet, sőt azontúl még hódíthat; enélkül azonban mindent elveszíthet. A munkásegység nem számtani összeg, amely pusztán összeadással áll elő, hanem harcosszervezet, amely a tőke és

ügynökei elleni harcban kovácsolódik össze. Osztályharc nélkül, annak naponta történő folytatása, tudatos előkészítése és vezetése nélkül nem alakulhat ki munkásegység. Viszont munkásegység nélkül nincs eredményes osztályharc. A baloldal eddig éppen a következetes osztályharc elméletét és gyakorlatát képviseli.

Lehet-e egyáltalában egy lapon említeni a baloldalt és a sz. d. vezéreket az egységfronttal kapcsolatba? Ugyanakkor, amikor a baloldal élethivatásszerű viszonyban áll a munkásegységfronttal, lehet-e a sz. d. vezérek magatartását akárcsak manővernek is tekinteni? Ők csak addig manővereztek, amíg a baloldal az egységfront akciók ténye elé nem állította őket. Azután nyíltan színt vallottak, nem a munkásegység építése, hanem a munkásmozgalom további szétszakítása, a munkás-ság harci erejének további gyengítése mellett. Mikor a győzelmes cipésszsztrájk tényében elsőízben valósult meg nagyobb arányokban a gazdasági harc területén a harcos munkásegység, akkor Mónus a pártvezetőség nevében kizárással fenyegetett meg minden munkást és alsószervezetet, ha csak egy lépést is tesz az egységfront érdekében. A május elsejei általános munkabeszüntetés és felvonulás a munkásegység építésének egy kiemelkedő állomása lehetett volna. Ehelyett munkára utasították a munkásság jelentős részét, a felvonulásról pedig eleve lemondtak. Ugyanakkor a baloldalt a Népszava azzal vádolja, hogy manővert űz az egységfrontból. Hogy a sz. d. vezérekkel kapcsolatban nem annyira egységfront manőverekről, mint a szakítási politika folytatásáról kell beszélni, azt újból megmutatták az utolsó napok eseményei. Kizárták a szabók és pékek budapesti helyicsoportjainak választott vezetőségét. „Nagy bűnük”, hogy a cipésszsztrájk tanulságai alapján bérharcot készítettek elő, cselekvően építették szakmájukban az egységfrontot. Amint látjuk, a sz. d. vezetők a gyakorlatban nyíltan harcolnak az egységfront ellen. Ezzel ők maguk mutatták meg az egységfront építésének igazi útját, vagyis azt, hogy az egységfront csak az ő kikapcsolásukkal jöhet létre. A szoc. dem. vezérek gyakorlati politikája a tőkével való egységfront szolgálatában áll. Ez a munkásérdekeknek a mindenkori tőkés érdekek alá

rendelését jelenti. Így néz ki a valóságban a baloldal és jobboldal – József Attila szerint egyaránt folytatott – „manővere” az egységfront körül.

2. Volt-e már egység és milyen volt ez? Ennél a kérdésnél József Attila tudatosan megzavarja az olvasót egy demagóg vitamódszerrel. Helyesen idézi az Egységfront füzetek első számát, ahol a „*munkásmozgalomnak a sz. d. vezérek áruló politikája által szétért egységéről és annak helyreállításáról*” van szó – ugyanakkor ismételten úgy vitázik az idézettel, mintha ott a *munkásság egységének* a helyreállításáról írtak volna. Ilyen módon J. A. olcsó elméleti babérokat arat. Helyesen rámutat arra, amit senki és az Egységfüzetek 1-ső száma sem vont kétségbe, hogy „a munkásság egységét helyreállítani nem lehet, hiszen a munkásság egységes nem volt soha”. De miért keveri össze J. A. a *munkásmozgalom* egységét a *munkásegységgel*. Azért, mert így könnyebb védenie a sz. d. vezéreket. Természetesen teljes osztályegység sohasem volt. De a sz. d. vezérek még azt az egységet is ami az osztályharcos munkásmozgalom képében már valaha, ha részlegesen is – fennállott, szétérték politikailag és szervezetileg. Politikailag azzal, hogy letértek az osztályharc útjáról, szervezetileg azzal, hogy az osztályharc legkövetkezetesebb harcosait tömegével zárták ki. Mindez odavezetett, hogy szoc. dem. vezérek vezetése alatt álló munkásmozgalom ütőereje a tőkével szemben minden téren igen lecsökkent. „Az osztályharcos munkásmozgalomnak a sz. d. vezérek áruló politikája által szétért egységét helyre kell állítani” idézetnek (az Egységfront füzet 1. számából) elsősorban politikai értelme van és pedig az, hogy a munkásmozgalom egészének vissza kell térni az osztályharcos alapra. Ez a munkásmozgalom egysége helyreállításnak és továbbfejlesztésének legfontosabb feltétele. Az idézet el nem ismerése J. A. részéről, közvetve felmentést jelent a sz. d. vezéreknek. Azt jelenti, hogy a sz. d. vezéreknek az elmúlt két évtized alatt, semmiféle változás nem történt: a II. Internacionálénak most is ugyanaz a politikai vonala, mint a háború előtt volt, holott lényeges „fejlődés”, legnagyobb részben elfejlődés következett be. A II. Internacionálé a háború előtt sem volt egységes (revizionizmus, centrizmus,

luxemburgizmus, forradalmi marxisták), a tiszta forradalmi marxizmust egyedül az orosz többségiek képviselték. Az összes többiek a marxizmustól való eltérés különböző fokait testesítették meg. Tiszta marxista tehát a háborúelőtti szociáldemokrácia sem volt. Ellenben nagyjából az osztályharc alapján állott, különösen ami munkásság napi érdekeinek megvédését és ki harcolását illeti. Ma azonban már erről sincs szó. A sz. d. vezeték nem csupán a végcél, hanem a részletkövetelésekért folyó harcot is feladták, azt háttatámadják, bármennyire is igyekeznek ezt a tényt semmire se kötelező vasárnapi vezércikkkel és parlamenti beszédturnákkal leplezni. Ma nemcsak a marxizmushoz nincs semmi közük – korábban sem volt sok – hanem az osztályharchoz sem.

3. A felelősség kérdése. J. A. szerint a sz. d. vezetőket nem terheli felelősség a munkásnyomor és elnyomatás mai fokáért, a munkásmozgalom mai gyengeségéért. Ezért inkább a tömeg tehető felelőssé, amely kibúvót keres a harc elől: „a sz. d. vezeték ... ha irányíthatják a politikát, azt csak a tömegek jóvoltából tehetik”. „Idealizmus azt hinni, hogy ezeknek vagy más egyes embereknek és csoportoknak a nyakába varrható az egész emberiség történelmi mozzanataért a felelősség”. „....A pártfegyelem nyilván kibúvó volt 7 millió német szociáldemokrata számára, hogy ne kelljen se hősi, se csúfos harcba bocsátkozni a túlerő ellen”. J. A. itt egyenesen közvetlen társaságba került Otto Welssel és Mönussal. Ugyanis Wels és Mönus legfontosabb érve, amellyel leplezni igyekeznek a fasizmus elleni tömegharc szabotálását és háttatámadását – hogy: „...a tömeg nem harcolt és nem akar harcolni” ez a legszemérmertlenebb hazugság, mert a munkástömegek legnagyobbbrésze Németországban is és mindenütt máshol harcolni akart és harcolni akar továbbra is. A német sz. d. vezeték legfontosabb ténykedése az elmúlt 10–12 év alatt éppen abban állott, hogy a legkülönbözőbb módszerekkel visszatartották a munkásságot a fasizmus elleni harctól. Legeredményesebben ezt azzal az ígérettel érték el, hogy majd ők maguk harcba szólítják a munkásságot, addig is ne kövessék a baloldal harci felhívásait. A sz. d. vezeték, akik komolyan sohasem akartak harcolni a fasizmus ellen, mindig újra és újra

kitolták a harc terminusát, – míg végül is ezzel lehetővé tették Hitlerék győzelmét. A sz. d. vezérek becsapták a munkásságot harci ígéreteikkel és akkor jön a „baloldali” J. A. és azt igyekszik bizonyítani, hogy nem a szoc. dem. vezérek, hanem a tömegek a felelősek, akik számára a „fegyelem” csak kibúvó volt a harc elől. Ilyenformán a fegyellemmel nem a sz. d. vezetők, hanem a tömegek éltek vissza. Ezzel szemben az igazság a következő: A munkásszervezetek fegyelme a tőke elleni harc céljából jött létre. A sz. d. vezetők az idők folyamán mindinkább kiforgatták ennek a fegyelemnek az értelmét és azt a tőke elleni harc meggátolására használják fel. Az osztályharcos élcsapatot elnémítani igyekeznek, kizárják őket a tömegszervezetekből, eltörölték a párt- és szakszervezeti demokráciát, a tőkével való egységfront politikájának sikeres végrehajtása érdekében, intézményesítették a vezérek diktatúráját a munkásszervezeteken belül. Ezt a diktatúrát és monopolhelyzetet a hatóság minden eszközzel megvédi az ellenzéki munkásság ellen. Ilyen körülmények között hogyan beszélhet a „baloldali” J. A. arról, hogy a „sz. d. vezetők ... ha irányíthatják a politikát, azt csak a tömegek jóvoltából teszik”. J. A. szerint „ideáлизmus azt hinni, hogy ezeknek vagy más egyes embereknek és csoportoknak a nyakába varrható az egész emberiség történelmi mozzanatáért a felelősség”. Emögött a „szépen” megfogalmazott mondat mögött, ugyancsak a sz. d. vezetők mai és történelmi felelősségének védelme húzódik meg. Van felelősség! Van felelősség az osztállyal szemben, mint ahogy van helyes osztályfelismerés. Mi dialektikus materialisták és történelmi materialisták vagyunk és nem relativisták és fatalisták. A marxizmus gazdasági elmélete és államelmélete, a munkásmozgalom marxista stratégiája és taktikája, az osztályharc elméletének és gyakorlatának rengeteg nemzetközi tapasztalata, az orosz és magyar proletárforradalmak tanulságai – mindez világosan mutatja a munkásosztály napi és szabadságharcának helyes útját, módszereit és eszközeit. A marxizmus a munkásság osztályigazsága. Ettől való minden eltérés rombolólag hat ki a munkásmozgalom minden területén. A munkástömegek elvárják vezetőiktől, hogy mindezeket tudják és ennek a szellemében cselekszenek. Ha van egyetlen

helyes osztályfelismerés, ha van osztályigazság, akkor a munkásvezérek felelősek is minden ettől való eltérésért,¹ akkor felelősek mindezért a temérdek szenvedésért is, amelyet ezen eltérések kihatásaként okoztak. A sz. d. vezetők elleni harc nem személyes, kicsinyes harc; hanem politikai harc: az osztályharcos marxista munkásság az osztály legöntudatosabb és legönfeláldozóbb részének osztálykritikája a sz. d. vezérek felett.

Amikor harcolunk a sz. d. vezetők ellen, ugyanakkor mi ellenzéki munkások a legnagyobb szeretettel küzdünk minden szociáldemokrata, pártonkívüli és szervezetlen munkás megnyeréséért, azoknak a hamisítatlan osztályharc frontjába való be- vagy visszaállításáért. Van osztályfelelősség. Ennek a tisztázása a munkásság létérdeke, mert csak annak az osztálynak, amely tanul jelenéből és múltjából, amely kíméletlenül levonja annak tanulságait – van jövője is.

A napi és történelmi felelősség a sz. d. vezetőket terheli – akik az idők során a munkásérdekek harcoss képviselői helyett a tőkésrendszer ügynökei lettek a munkásság soraiban. A felelősség tisztázásának legfontosabb tanulsága, hogy a kivetítő út: a munkásság harcoss egységfrontja a tőke és fasizmus ellen, a szoc. dem. munkások, ellenzéki munkások, szervezetek és szervezetlenek harcoss közössége. A főfeladat mindazoknak a gátnak és akadályoknak az elhárítása, amelyeket a tőke és mindenfajta ügynökei munkás és munkás közé emeltek. A harcoss egységfront útja, az osztályharc útja.

4. Hogy a munkásság egységfrontja a napi részletharcokban kovácsolódik, azt J. A. is elismeri. Ilyennemű fejtegetéseit azonban rögtön megtoldja egy megállapítással, amelyik lényegében véve a harcoss egységfront tagadásához vezet. Szerinte a² „közvetlen harci akció az üzemekben naponta közvetlenül adódó követelésként *kikerülhetetlenül* szocialista végcélba torlik ... a munkások fellépése egy üzemben tiszta mosdóért és törölközőért a munkások tudatától *függetlenül* út az egység és a szocializmus felé”. Természetes, hogy az egységfront útja a tényleges részletharcokon keresztül vezet, de nem „kikerül-

¹ [sajtóhiba] eltéréstől

² [sajtóhiba] Szerinte „közvetlen”

hetetlenül és függetlenül”. Ez önmagában éppúgy nem „kikerülhetetlenül” hozza létre a munkásság és munkásmozgalom harcosságot, mint ennek az ellentéte, az egységfrontról való légüres fecsegés. Az előbbi egyedül ökonomizmus, a munkásmozgalom rég meghaladott kezdeti állapotát jelenti; az utóbbi egyedül szektárizmusba, forradalmi romantikába vezet. Csak a marxista kritikával párosult, csak a forradalmi proletárkiút perspektívájába beállított napi részletharcok a tőke és fasizmus ellen vezet a valóban a munkásság harcosságot egységfrontjához. Ez viszont semmiesetre sem jelenti azt, mintha a munkások beállása a harcosságot egységfrontba bármelyik feltételhez is volna kötve. A harcosságot egységfrontban van helye minden munkásnak, tekintet nélkül politikai vagy szervezeti hovatartozására. A tőke és fasizmus elleni harc bármilyen részletterületére vonatkozó komoly harci készség és akarat – ez az egyetlen feltétel, ez a kiindulópont. De ez még nem „torkollik” kikerülhetetlenül a szocialista végcélba. A munkásság harcosságot egységfrontja növekedésének állandó emelése, a tőkével szembeni ütőerejének fokozása, a munkásság napi és végcéljának kiharcolása azonban csak úgy történhetik, ha az egységfront politikai szellemét a forradalmi marxizmus hatja át.

J. A.-nak egy saját, testhez szabott „marxizmusa” van. Ez pedig a következőképpen néz ki: Kétségszöveg az Egységfrontfüzetek 1. számának azt a megállapítását, amely szerint „a tőkésuralom végének történelmi pillanata érkezett”. Nincs tudomása arról, hogy ez a „történelmi pillanat” immár 15 éve tart. Pedig az orosz proletárforradalom ezen pillanat világtörténelmi kezdetét meglehetősen hangosan jelentette be. Vagy pedig „a gyakorlat, ahogy rácsólt a jobboldaliak elméletének egészére, éppúgy rácsólt a baloldaliak taktikájára, vagyis az elmélet eddigi alkalmazására ... maga a történelem beszélt”. A történelem valóban beszélt. A Szovjetunióban nincs munkanélküliség, nincs fasizmus, maga a munkásság saját sorsának irányítója. Amennyiben ott nehézségek vannak, azok a szocialista építés nehézségei és nem a kapitalista termelési rend történelmileg utolsó nagy válságának fokozott nyomort és enyészetet hozó vonaglásai. J. A. végül arról beszél, hogy „diktatúra valójában

csak a politikailag aktív lakosság többségén alapulhat, a baloldali diktatúra-utópia pedig csak a munkásság többségére akar támaszkodni. Specialisták odaadása nélkül nem valósítható meg a szocializmus”. Ezzel szemben mi az igazság? Az, hogy a munkásosztály szabadságharcának azon bizonyos történelmi fordulópontjának legfontosabb, de nem egyetlen feltétele a munkásság többségének a megnyerése. A győzelmes munkásállam viszont nem csupán erre, hanem a város és falu összes dolgozóinak, tehát a dolgozó kispolgárságnak többségére is támaszkodik. A falu és a város kispolgárságának és intelligenciájának jelentős részét már előbb is megnyeri, mert egy támadásban lévő, az osztályharc céljaiért következetesen harcoló munkásság igen nagy vonzerőt gyakorol az egyébként ingadozó kispolgárságra. Ilyen esetben készséggel elismeri a munkásságot szövetségesének. A burzsoáziának csak akkor sikerül a kis és középparasztság, a városi kispolgárság és intelligencia döntő rétegeit kijátszani a munkásság ellen, ha az utóbbi a sz. d. vezérek tőkével paktáló és osztályharcot fékező politikája folytán állandóan visszavonul a tőke ostroma elől. A munkásság következetes, tőke és fasisztaellenes osztályharca nemcsak a munkásegységet építi, hanem egyben a legjobb „ajánlólevél” a dolgozó parasztság és városi kispolgárság szövetségének megszerzésére. A munkásosztály szabadságharca így népforradalom, a szó legigazabb értelmében.

Új Harcos, 1933. 4. sz. (június), 74–80. p.